

Nem ér a nevük - Illegális fedőcégek

2012.09.27.

Meglepően könnyű lenyomozhatatlan vállalatokat alapítani – és nem elsősorban egzotikus helyeken.

A csak papíron létező fedőcégeket lehet törvényes célokra is használni. Ugyanakkor ezek a lenyomozhatatlan vállalkozások, melyeknek rendszerint sem alkalmazottjuk, sem irodájuk nincs, kedvelt eszközei a pénzmosóknak, a kenőpénzek adóinak és elfogadóinak, a szankciók kijátszóinak, az adóelkerülőknak és a terrorizmus pénzelőinek. Megannyi büntetőjogi eljárás akadt már el azért, mert nem sikerült azonosítani a fedőcégek mögött álló személyeket.

A kormányközi Pénzügyi Akciócsoport (FATF) világos szabályozást dolgozott ki az efféle vállalatok működésére vonatkozóan. E szerint az egyes országoknak minden szükséges intézkedést meg kell tenniük a visszaélések megakadályozása érdekében. Így többek közt biztosítaniuk kell, hogy az illetékes hatóságoknak pontos információik legyenek a valódi vagy a hasznélvező tulajdonosról. Eddig több mint száznolcvan ország vállalta a szabályozás betartását. Egy most elkészült tanulmány – címe Global Shell Games, szerzői Michael Findley, Daniel Nielson és Jason Sharman – világviszonylatban térképezi föl a helyzetet. Az eredmények lehangolók.

A szerzők 182 országban 3700, jogi személyek létesítésére szakosodott ügynököt kerestek meg azzal, hogy céget kívánnak alapíttatni. A válaszolók 48 százaléka nem kérte a személyazonosság rendes igazolását, sőt közel negyedük egyáltalán semmilyen iratra nem volt kíváncsi. A közvélekedésre rácsafolva a cégalapítási szolgáltatók sokkal nagyobb arányban tartották be a nemzetközi normákat az adóparadicsomokban – amilyen például Jersey szigete vagy a Kajmán-szigetek –, mint a többnyire gazdag OECD-országokban. Még a szegény országokban is nagyobb a szabálykövetési hajlandóság. Ez arra utal, hogy a gazdag világban a problémát nem a költségek jelentik, hanem az akarás hiánya (lásd a grafikont). Az Egyesült Államokban 1722 szolgáltató közül mindössze tíz kért a FATF-előírásoknak megfelelő hiteles dokumentumokat.

A szolgáltatók gyakran a nyilvánvaló bűnügyi kockázatok iránt is megdöbbentően érzéketlennek mutatkoztak. A szerzők háromféle e-mailt küldtek szét. Az alacsony kockázat kategóriájában norvég vagy ausztrál állampolgárként keresték meg az ügynököket. A magas korrupciós kockázatban olyan magánszemélyként, aki közbeszerzési eljárásban kíván részt venni például Kirgizisztánban vagy Egyenlítői-Guineában. Végül a terrorizmusfinanszírozás kategóriájában egy szaúd-arábiai muzulmán jótékonysági szervezet nevében. A szolgáltatók ritkábban válaszoltak a korrupciós kategóriában, mint az alacsony kockázatban, de ha válaszoltak, ritkábban is kértek azonosítást. A legnehezebbnek a terrorizmusfinanszírozás terén bizonyult ügynököt találni fedőcég létesítéséhez, de ez sem volt lehetetlen: minden tizenhetedik megkeresett pozitívan reagált.

Az ajánlatkérők tapasztalatai szerint hiába tájékoztatták az ügynököket a nemzetközileg érvényes szabályokról, azok ettől nem mutattak nagyobb készséget az előírások követésére. Amikor pedig extra pénzt ígértek a szabályok semmibevételéért, meredeken zuhant az igény az azonosító dokumentumok iránt. Egy amerikai ügynök egyenesen megjegyezte, hogy „ön alighanem terrorizmusfinanszírozó fedőcéget akar” – majd jelezte, hogy havi ötezer dollárért vállalná annak alapítását és adminisztrálását.

A tanulmány, amely messze az eddigi legalaposabb a témában, kijózanító olvasmány mindazok számára, akiket aggaszt a kapcsolat a pénzügyi bűnözés és a vállalati átláthatatlanság között. Az OECD-országokban kevés jele van annak, hogy készek volnának kezelni saját bajaikat és véget vetni a képmutatásnak. Az Egyesült Államokban még mindig fölényben vannak a könnyű cégalapítást támogató és a reformot ellenző államok és üzleti csoportok, jóllehet Carl Levin szenátor elszántan igyekszik keresztülvinni egy olyan jogszabályt, amely előírná a haszonélvező tulajdonosok regisztrációját. A piszkos pénzek mozzgóinak egyelőre nem kell a Karib-tengeren kalózkodniuk.

© The Economist Newspaper Limited London (2012. szeptember 22.)

Forrás: Figyelő online